

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSR-18590/2023-ERU
Č. j. 18590-3/2023-ERU

V Ostravě dne 24. listopadu 2023

PŘÍKAZ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle ust. § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, v příkazním řízení podle ust. § 90 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), a ust. § 150 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), vedeném pod sp. zn. OSR-18590/2023-ERU s obviněným z přestupku, kterým je

společnost **Pražská energetika, a.s.**,
se sídlem Na hroudě 1492/4, Vršovice, 100 00 Praha 10, IČO: 601 93 913,

ve věci podezření ze spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění účinném do 30. června 2023 (dále jen „energetický zákon“), rozhodl

t a k t o :

I.

Obviněný z přestupku, společnost **Pražská energetika, a.s.**, se sídlem Na hroudě 1492/4, Vršovice, 100 00 Praha 10, IČO: 601 93 913 (dále jen „účastník řízení“), se uznává vinným ze spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že jakožto držitel licence č. 241018343 na obchod s plynem v rozporu s ust. § 61 odst. 2 písm. d) energetického zákona porušil povinnost zajistit spolehlivou dodávku plynu zákazníkovi panu [REDAKCE], kterému dodával plyn na základě Smlouvy o sdružených službách dodávky plynu č. [REDAKCE], když dne 31. ledna 2023 demontoval provozovatel distribuční soustavy na základě požadavku účastníka řízení měřicí zařízení v odběrném místě zákazníka EIC [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], přestože měl zákazník s účastníkem řízení pro toto odběrné místo uzavřenu smlouvu do 31. března 2023.

II.

Podle ust. § 91 odst. 15 písm. b) energetického zákona se účastníkovi řízení za spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona ukládá **pokuta ve výši**

20 000 Kč (slovy: dvacet tisíc korun českých),

která je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto příkazu na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 35523.

Odůvodnění

- [1] Správní řízení je zahajováno na základě podkladů shromážděných v rámci šetření provedeného Energetickým regulačním úřadem (dále také „ERÚ“ či „správní orgán“) pod sp. zn. 06001/2023-ERU, které byly Záznamem o vložení do spisu ze dne 20. listopadu 2023, č. j. 18590-2/2023-ERU, vloženy téhož dne do správního spisu sp. zn. OSR-18590/2023-ERU.

- [2] Po prostudování podkladů obsažených v uvedeném správním spisu dospěl správní orgán k závěru, že není pochyb o tom, že se předmětného jednání dopustil účastník řízení, a že jsou dostatečně zjištěny všechny okolnosti daného případu se zjištěním stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu ust. § 3 správního řádu, a proto přistoupil v souladu s ust. § 150 správního řádu a ust. § 90 zákona o odpovědnosti za přestupky k vydání tohoto příkazu.
- [3] Účastník řízení je držitelem licence na obchod s plynem č. 241018343 se zahájením výkonu licencované činnosti od 12. ledna 2011.
- [4] Dne 19. února 2016 uzavřela společnost GasNet, s.r.o., se sídlem Klíšská 940/96, Klíše, 400 01 Ústí nad Labem, IČO: 272 95 567, jež je mj. držitelem licence na distribuci plynu č. 220604925 (dále jen „provozovatel distribuční soustavy“), s účastníkem řízení Smlouvu o poskytování elektronických služeb, jejíž předmětem je poskytování elektronických služeb zejména bezplatné využívání personalizovaného přístupu k informacím prostřednictvím elektronického rozhraní na webové adrese uvedené v uživatelské příručce pro využívání elektronických služeb s využitím aplikace popsané tamtéž (dále jen „portál“). V článku II bodu 1 smlouvy se smluvní strany zavázaly při užívání elektronických služeb podle smlouvy dodržovat technické podmínky, zejména formáty nebo protokoly zpráv a pravidla zabezpečení, definovaná v uživatelské příručce. V uživatelské příručce je v části „6.2.4.1 Akce Požadavek na storno“ popsán způsob zrušení žádosti o ukončení/přerušeni distribuce plynu, když již byl vygenerován požadavek na demontáž.
- [5] Účastník řízení uzavřel se zákazníkem panem [REDAKCE] (dále jen „zákazník“) Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDAKCE], na základě které dodával plyn do odběrného místa zákazníka EIC [REDAKCE] na adrese [REDAKCE] od 1. prosince 2021. Smlouva byla uzavřena na dobu neurčitou s tím, že může být jednostranně vypovězena kteroukoliv smluvní stranou. Výpovědní doba byla 3 měsíce a začínala běžet prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi druhé smluvní straně.
- [6] Dne 30. prosince 2022 obdržel účastník řízení od zákazníka žádost o ukončení smlouvy z důvodu ukončení odběru plynu. Dne 4. ledna 2023 zaslal účastník řízení zákazníkovi akceptaci výpovědi s tím, že smlouva bude dle sjednaných podmínek ukončena ke dni 31. března 2023.
- [7] Na základě žádosti o ukončení distribuce plynu ke dni 17. ledna 2023 do odběrného místa zákazníka, kterou učinil účastník řízení dne 2. ledna 2023 v portálu provozovatele distribuční soustavy, byla téhož dne vygenerována servisní zakázka č. [REDAKCE] na demontáž měřicího zařízení v odběrném místě zákazníka.
- [8] Uvedená servisní zakázka měla být realizována dne 17. ledna 2023. Na základě poznámky účastníka řízení učiněné v servisní zakázce dne 3. ledna 2023 („*prosím o storno požadavku na demontáž plynoměru*“) označil provozovatel distribuční soustavy demontáž za neúspěšnou a realizaci přesunul na 31. ledna 2023, o čemž informoval účastníka řízení e-mailem ze dne 30. ledna 2023. Dne 31. ledna 2023 bylo měřicí zařízení v odběrném místě zákazníka demontováno.
- [9] Dne 6. února 2023 sdělil účastník řízení zákazníkovi (poté, co zákazník telefonicky sdělil účastníku řízení nesouhlas s demontáží měřicího zařízení) mimo jiné, že vzhledem k tomu, že neznal důvod ukončení dodávek plynu do odběrného místa zákazníka, byl zadán i požadavek na demontáž měřicího zařízení. Až při telefonickém sdělení termínu demontáže zákazníkovi účastník řízení zjistil, že důvodem ukončení je změna dodavatele plynu v odběrném místě, a tedy zákazník nepožaduje i demontáž měřicího zařízení. Účastník řízení tedy dne 3. ledna 2023 tuto informaci oznámil provozovateli distribuční soustavy prostřednictvím poznámky v portálu, a proto mu není zřejmé, proč provozovatel distribuční soustavy i přesto demontoval měřicí zařízení v odběrném místě zákazníka.
- [10] Na základě žádosti o rezervaci distribuční kapacity a o připojení odběrného místa zákazníka k distribuční soustavě, které učinil účastník řízení dne 8. února 2023 v portálu provozovatele distribuční soustavy, byla téhož dne vygenerována servisní zakázka č. [REDAKCE] na montáž měřicího zařízení

v odběrném místě zákazníka. Servisní zakázka byla realizována dne 13. února 2023 a k tomuto datu byla také obnovena dodávka plynu do odběrného místa zákazníka.

- [11] Provozovatel distribuční soustavy ve svém vyjádření ze dne 20. dubna 2023 uvedl, že přes portál řeší obchodníci s plynem požadavky týkající se podávání žádostí o přerušení či ukončení dodávky včetně požadavků na jejich storno, a to na základě smlouvy o poskytování elektronických služeb, jejíž nedílnou součástí je i uživatelská příručka pro využívání elektronických služeb. Uzavřením smlouvy se obchodník zavazuje tyto podmínky a postupy dodržovat.
- [12] Dále provozovatel distribuční soustavy k uvedenému ve vyjádření ze dne 20. dubna 2023 uvedl, že v případě požadavku na storno žádosti o ukončení odběru s demontáží měřicího zařízení podaného účastníkem řízení nebylo ze strany účastníka řízení postupováno v souladu s podmínkami a postupy uvedenými v uživatelské příručce. V průběhu zpracování žádosti bylo ze strany provozovatele distribuční soustavy zasláno účastníku řízení několik informačních e-mailů, z kterých bylo patrné, že žádost nebyla stornována a demontáž měřicího zařízení bude uskutečněna. Provozovatel distribuční soustavy sdělil, že poznámka, do níž účastník řízení uvedl žádost na storno požadavku, slouží pouze pro potřeby techniků provádějících demontáž, nikoliv jako prostředek pro storno žádosti. Storno žádosti je nutné provést přes zadanou žádost pomocí funkcionality „Akce“ a zvolení „Požadavek na storno“.
- [13] Přestupku ve smyslu ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona se držitel licence na obchod s plynem dopustí tím, že nesplní některou z povinností uvedených v ust. § 12c odst. 2 nebo ust. § 61 odst. 2 téhož zákona.
- [14] Podle ust. § 61 odst. 2 písm. d) energetického zákona je obchodník s plynem povinen zajistit zákazníkům, kterým dodává plyn, jeho bezpečnou a spolehlivou dodávku při dodržení bezpečnostního standardu.
- [15] V příkazním řízení bylo zjištěno a prokázáno, že smlouva o sdružených službách dodávky plynu mezi účastníkem řízení a zákazníkem měla být ukončena ke dni 31. března 2023 (na základě výpovědi podané zákazníkem dne 30. prosince 2022), i přes to však účastník řízení zadal do portálu provozovatele distribuční soustavy požadavek na ukončení distribuce plynu do odběrného místa zákazníka s demontáží měřicího zařízení ke dni 17. ledna 2023.
- [16] Ač se účastník řízení nejprve snažil poté, co se dozvěděl, že demontáž měřicího zařízení není žádoucí, ji odvrátit, použil k tomu postup v rozporu se smlouvou o poskytování elektronických služeb (tj. postup neaprobovaný uživatelskou příručkou), a tedy neúčinný. Na další informace o demontáži měřicího zařízení, zejména na e-mail provozovatele distribuční soustavy ze dne 30. ledna 2023 s informací o termínu plánované demontáže, již nereagoval, a tedy dne 31. ledna 2023 byly dodávky plynu do odběrného místa zákazníka ukončeny a měřicí zařízení demontováno.
- [17] Správní orgán má tak za zjištěné a prokazané, že účastník řízení tím, že ke dni 31. ledna 2023 nechal ukončit dodávky plynu do odběrného místa zákazníka, aniž by mu k tomu svědčilo právo, narušil kontinuálnost dodávky plynu zákazníkovi, a tedy celkovou spolehlivost dodávek plynu do předmětného odběrného místa. Zákazník se *de facto* ze dne na den ocitl bez dodavatele plynu, když přípisem ze dne 4. ledna 2023 mu účastník řízení oznámil ukončení smlouvy ke dni 31. března 2023, avšak dodávky plynu (navíc s demontáží měřicího zařízení) byly ukončeny již dne 31. ledna 2023.
- [18] Správní orgán tedy uzavírá, že účastník řízení jakožto držitel licence na obchod s plynem porušil svou povinnost uvedenou v ust. § 61 odst. 2 písm. d) energetického zákona, neboť nezajistil spolehlivou dodávku plynu zákazníkovi, kterému plyn dodával na základě smlouvy o sdružených službách dodávky plynu, když dne 31. ledna 2023 na základě požadavku účastníka řízení demontoval provozovatel distribuční soustavy měřicí zařízení v odběrném místě zákazníka, přestože měl zákazník s účastníkem řízení pro toto odběrné místo uzavřenou smlouvu o sdružených službách dodávky plynu do 31. března 2023.

- [19] Správní orgán má na základě výše uvedeného za prokázané, že uvedeným jednáním účastníka řízení byla naplněna formální stránka přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona. V souvislosti s naplněním formální stránky přestupku se správní orgán musel zabývat rovněž naplněním tzv. materiální stránky přestupku (škodlivosti přestupku pro společnost) tak, jak vyplývá ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 17/2007-135, ze dne 31. května 2007). Upravují-li zásady soudního trestání situaci, v níž formálně trestný skutek nelze považovat za trestný čin, je-li jeho společenská škodlivost nižší než nepatrná, musí obdobná pravidla platit i pro přestupky. Podstatou přestupků je postih za jednání v rozporu s právem. K jeho trestnosti však nepostačuje, že jednání po formální stránce vykazuje znaky skutkové podstaty přestupku, pokud zároveň není jednáním společensky škodlivým. Jinými slovy, aby mohlo být určité protiprávní jednání kvalifikováno jako přestupek, musí být kromě formálních znaků deliktního jednání naplněna i materiální stránka přestupku a jednání musí vykazovat určitou míru společenské škodlivosti ve vztahu k porušené povinnosti stanovené zákonem na ochranu odpovídajících hodnot. Vždy je proto třeba zkoumat, jaký zájem společnosti je porušeným ustanovením chráněn, zda byl posuzovaným jednáním porušen, popř. v jaké intenzitě se tak stalo.
- [20] Z hlediska materiální stránky přestupku je třeba zejména vycházet ze skutečnosti, že každá skutková podstata přestupku implicitně zakotvuje obecnou míru společenské škodlivosti nežádoucího jednání. V opačném případě by ostatně zákonodárce porušení právních norem nesankcionoval jako přestupek.
- [21] V daném případě spočívala obecná společenská škodlivost v narušení veřejného zájmu na spolehlivé dodávce plynu. Účastník řízení svým jednáním nedostal této základní povinnosti, když ukončil dodávky plynu do odběrného místa zákazníka, aniž by mu svědčilo právo tak učinit. Narušil tak veřejný zájem na ochraně práv zákazníka (konkrétně právo zákazníka na spolehlivou, kontinuální dodávku plynu dle uzavřené smlouvy). U takto významných komodit jako je dodávka energií má správní orgán za to, že nezajištění spolehlivé dodávky plynu, ač se k ní dodavatel zaváže, je samo o sobě natolik škodlivým jednáním, které postačuje k naplnění materiální stránky uvedeného přestupku. Kdyby na trhu s energetikou docházelo k takovému protiprávnímu jednání běžně, jednalo by se zcela nepochybně o absolutně neudržitelný stav, který by byl v rozporu se zájmy společnosti a způsobil by značné oslabení práv a právní jistoty zákazníků.
- [22] S ohledem na výše uvedené tak správní orgán uzavírá, že jednání účastníka řízení popsané v tomto příkaze dosahuje vyšší míry společenské škodlivosti ve vztahu k porušené povinnosti, než je míra nižší než nepatrná, a proto je nutné konstatovat, že je naplněna také materiální stránka přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona. Lze tak uzavřít, že účastník řízení je odpovědný za spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, a proto správní orgán přistoupil k uložení správního trestu (pokuty).
- [23] Podle ust. § 91 odst. 15 písm. b) energetického zákona lze za přestupek podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) téhož zákona uložit pokutu až do výše 50 000 000 Kč nebo 1 % z čistého obrátu dosaženého držitelem licence za poslední ukončené účetní období.
- [24] Správní orgán považuje nezajištění spolehlivé dodávky plynu, ke které byl účastník řízení smluvně vázán, za velmi závažné, neboť trh s touto komoditou vykazuje značná specifika oproti trhům s jinými výrobky či službami. Tento trh je totiž charakterizován velmi oslabeným postavením zákazníků (často spotřebitelů) vůči dodavatelům.
- [25] Následek přestupku považuje správní orgán za snižující závažnost přestupku, neboť nezajištění spolehlivé dodávky plynu se týkalo pouze jednoho zákazníka a trvalo po dobu 13 dnů (tj. od 31. ledna 2023 do 12. února 2023), kdy následně i díky součinnosti účastníka řízení byly dodávky plynu do odběrného místa zákazníka obnoveny.
- [26] Při stanovení výše uložené pokuty je nutno také zohledňovat opakovanost porušování zákona obviněným z přestupku, ať už z pohledu neustálého porušování totožných ustanovení a právních předpisů, nebo celkové nedisciplinovanosti při jejich dodržování. V daném případě je nutno zohlednit,

že účastníku řízení byla rozhodnutím ERÚ č. j. 00485-7/2022-ERU ze dne 10. února 2022, které nabylo právní moci dne 26. února 2022, uložena úhrnná pokuta ve výši 8 000 Kč spolu s náhradou nákladů řízení ve výši 1 000 Kč za spáchání pokračujícího přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. c) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), v rozhodném znění, a dále příkazem ERÚ č. j. 10033-3/2020-ERU ze dne 18. února 2021, který nabylo právní moci dne 2. března 2021, uložena pokuta ve výši 10 000 Kč za spáchání přestupku podle ust. § 16 odst. 1 písm. h) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, v rozhodném znění.

- [27] Podle judikatury českých soudů musí konkrétní forma postihu a jeho výše působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i ostatní nositele obdobných povinností, jaké přísluší účastníku řízení, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v materiální sféře pachatele, aby v něm byla dostatečně obsažena i jeho represivní funkce, aniž by však byl pro něj likvidačním. To znamená, že uložená pokuta musí být v takové výši, aby byla způsobilá plnit své základní funkce, tedy funkci represivní a preventivní. Toho je schopná jen v případě, že je natolik významná pro daného rušitele, že se mu porušení právních povinností v ostatních případech nevyplatí. Pokuta musí tedy mít pro pachatele odstrašující účinek, aby se obával možné sankce a nedocházelo k opětovnému porušení právních povinností z jeho strany.
- [28] Likvidační pokuta ve vztahu k podnikajícím osobám je podle judikatury taková, která je způsobilá pachateli sama o sobě přivodit platební neschopnost či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost, nebo se v důsledku takové pokuty může stát na dlouhou dobu v podstatě jediným smyslem jeho podnikatelské činnosti splácení této pokuty a zároveň je zde reálné riziko, že se pachatel, případně i jeho rodina (jde-li o podnikající fyzickou osobu) na základě této pokuty dostanou do existenčních potíží. O zjevně nepřiměřenou výši sankce nejde v případě, kdy pokuta byla uložena těsně nad spodní hranicí zákonného rozmezí.
- [29] Po zvážení všech skutkových okolností případu (tedy skutečností svědčících ve prospěch i v neprospěch účastníka řízení) stanovil správní orgán účastníkovi řízení pokutu ve výši, jež je uvedena ve výroku II. tohoto příkazu. Vzhledem k tomu, že účastníku řízení byla uložena pokuta u samé spodní hranice zákonného rozpětí pokuty (tj. méně než 1 % z maximální zákonné výše pokuty), nelze v případě správního trestání právnické osoby uvažovat o tom, že by taková výše pokuty mohla mít na účastníka řízení likvidační dopad.
- [30] Správní orgán považuje stanovenou výši pokuty za zcela přiměřenou míře a významu chráněného společenského zájmu upraveného energetickým zákonem. Zároveň správní orgán poznamenává, že pokuta byla uložena v souladu s ust. § 2 odst. 4 správního řádu, tedy ve výši odpovídající rozhodovací praxi ERÚ v obdobných nebo shodných případech.

Poučení

Proti tomuto příkazu lze podle ust. § 150 odst. 3 správního řádu podat odpor ve lhůtě 8 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta pro podání odporu se počítá ode dne následujícího po doručení příkazu, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy byl nedoručený a uložený příkaz připraven k vyzvednutí.

Mgr. Vanda Míková, v.r.
oprávněná úřední osoba
Oddělení sankčních řízení

Obdrží: Pražská energetika, a.s.